

TRANSPORT KOMPANIYASINING MODDIY TA'MINOTINI BOSHQARISH

Solimhammadov Jamshidbek Sohibjon o'gli
Andijon mashinasozlik instituti – Bakalavr talabasi
Tel: +998911137125

E-mail: solmuxammadovjamshidbek@gmail.com

Mamajonova Muxlisaxon O'ktamjon qizi
Andijon mashinasozlik instituti – Bakalavr talabasi
Tel: +998941058305

E-mail: muhlisamamajonova522@gmail.com

Hoshimov O'tkirbek Hakimjon o'g'li
Andijon mashinasozlik instituti – Bakalavr talabasi
Tel: +998889571904

E-mail: hoshimovotkirbek133@gmail.com

ANNOTATION: The article discusses the responsibilities of the logistics service at motor transport enterprises. Planning of spare parts and materials according to criteria. Providing fuel and energy resources to motor transport enterprises. You can also take the following steps to manage the logistics of a transport company:

Establish sound financial management and maintain accurate records to monitor the company's financial position. Setting design and operational goals to improve vehicle quality. Together with the company, we implement projects such as production issues, ordering materials, warehouse management and supply of vehicles. Adhere to safety standards when developing material supplies and comply with health and safety legislation. Collaborate with experts to create strategies to eliminate economic bottlenecks, company cash flow losses, and material supply inefficiencies.

Key words: Logistics, transport company, materials supply, trucking company, financial condition, GPS, TXK, JT, MTX and YOBT.

ANNOTATSIYA: Maqolada avto transport korxonalarida moddiy texnik taminoti xizmati vazifalari.

Ehtiyot qismlar va materiallarni meyor boyicha rejalash. Avto transport korxonalarini yonilgi va boshqa energiya resurslari bilan taminlash. Hamda

transport kompaniyasining moddiy ta'minotini boshqarish uchun quyidagi qadamni o'tkazishingiz mumkin:

To'g'ri moliyaviy boshqaruvni yo'lga qo'ying va kompaniyaning moliyaviy holatini kuzatish uchun aniq hisoblarni yuriting. Avtomobil sifatini yaxshilash uchun dizayn va operatsion maqsadlarni belgilash. Kompaniya bilan birgalikda ishlab chiqarish masalalari, materiallarga buyurtma berish, omborlarni boshqarish va transport vositalarini yetkazib berish kabi loyihalarni amalga oshiramiz. Materiallarni ishlab chiqishda xavfsizlik standartlariga rioya qiling va sog'liq va xavfsizlik qonunlariga rioya qiling. Iqtisodiy qiyinchiliklarni, kompaniyaning pul oqimi yo'qotishlarini va moddiy ta'minot samarasizligini bartaraf etish bo'yicha strategiyalarni ishlab chiqish uchun mutaxassislar bilan hamkorlik qiling.

Kalit so'zlar: Logistika, transport korxonasi, moddiy ta'minot, avto transport korxonasi, moliyaviy holat, GPS, TXK, JT, MTX va YOBT.

Kirish: Transport kompaniyasining moddiy ta'minotini boshqarishda kafolatli moliya boshqaruvini tashkil etish uchun quyidagi jarayonlarni amalga oshirishingiz mumkin:

1. Kafolatli moliya boshqaruvining tashkil etilishi: Kompaniyaning moddiy ta'minoti va kafolatlari hisob-kitoblarda to'g'ri ko'rsatilishi va aniqligi uchun to'g'ri bo'lgan hisob-kitoblarni yuritib chiqing.
2. Moliyaviy holatni kuzatib borish: Kafolatli moliya boshqaruvini o'tkazish uchun kompaniya haqida qat'iy ma'lumotlarga ega bo'lishingiz zarur. Bu ma'lumotlar orasida daromadlar, xarajatlarni, qo'shimcha mablag'lar va qimmatbaho moddalar hamda jamg'armalar hisob-kitoblarda to'g'ri ravishda ko'rsatilganligi tekshiriladi.
3. To'g'ri bo'lgan hisob-kitoblarni yuritish: Moliyaviy holatingizni kuzatib borish jarayonida, to'g'ri bo'lgan hisob-kitoblarni yuritib chiqishingiz shartdir. Bu shu bilan birga, xisobot ishlash tizimini yanada takomillashtirishingiz va xato topgan joylarni aniqlab chiqishingiz ham muhimdir.

Bu jarayonlarni amalga oshirib, transport kompaniyasining moddiy ta'minotini boshqarishda kafolatli moliya boshqaruvini tashkil etishingiz mumkin va kompaniya moliyalik holati haqida to'liq tasdiqlangan ma'lumotlarga ega bo'lasiz.

Transport kompaniyasining moddiy ta'minotini boshqarishda, transport vositalarining sifatini yaxshilash uchun quyidagi loyiha va operatsion maqsadlarni belgilash mumkin:

1. Transport vositalarining bakimi: Vositalar to'g'risida maslahat berish, ularning tartibga solinadigan bakimi va tez-tez tekshirilishi.
2. Xavfsizlik standartlarini oshirish: Vositalarning xavfsizligi va himoya standartlarini yaxshilash, shuningdek, vozmozhligi, yangi texnologiyalardan va usullardan foydalanish.
3. Kuzatuv tizimlarini isloh qilish: Transport vositalarini kuzatuv qilish uchun zarur tizimlarni (GPS, monitorlash tizimlari) o'rnatish va ularni takomillashtirish.
4. Yo'l xarakteristikalarini o'rganish: Transport yo'llarining sharoitlarini o'rganib chiqish va bu yo'l xarakteristikalariga ko'ra transport vositalari uchun optimal marshrutni tanlash.
5. Transport moddiy ta'minoti uchun kafolatlarni rivojlantirish: Transport kompaniyasining moddiy ta'minoti uchun zarur kafolatlarni rivojlantirib, transport vositalari uchun sug'urta polislarini yopish.

Bu loyiha va operatsion maqsadlarni belgilab, transport kompaniyasi moddiy ta'minotni yaxshilashda muvaffaqiyatga erishingiz mumkin.

Ushbu sohada, transport kompaniyasining moddiy ta'minotini boshqarishning bir qancha kategoriyalari mavjud bo'lishi mumkin:

1. Ishlab chiqarish muammosi: Kompaniya uchun zarur bo'lgan turli xil materiallarni va qurilmalarni ishlab chiqarishni tashkil etish.
2. Materiallar buyurtma qilinishi: Zarur bo'lgan materiallarni sifariş qilish va ularga to'g'ri yetkazib berish.
3. Omborlarni boshqarish: Kompaniya omborlarida materiallar, mahsulotlar va boshqa moddiy vositalarni saqlash va boshqarish.
4. Transport vositalarining ta'minoti: Kompaniya uchun zarur bo'lgan transport vositalarini sifariş qilish va ularni tez-tez ta'minlash.

Bu loyihalar amalga oshirilishi kerak bo'ladi, shuningdek ularni boshqarib, moliyaviy resurslardan samarali foydalanilishi va operatsion jarayonlarning effektiv ravishda olib borilishi kerak.

Transport kompaniyasining moddiy ta'minotini boshqarishda, moddiy ta'minotni rivojlantirish uchun xavfsizlik standartlariga rioya qilish va xavfsizlik va sog'lomlik huquqlari bo'yicha qonunchilikni amalga oshirish juda muhimdir. Bu, kompaniya uchun ishchi va mijozlarning xavfsizligini ta'minlash, muammolar ro'yob etilganida ularga yordam bera olish uchun zarurdir.

Bu standartlar va qonunchiliklar bilan amalga oshirilishi kerak bo'lgan jarayonlarga misol sifatida transport vositalarining tekshirilishi, xavfsizlik turlari uchun zarur vositalarni ta'minlash (masalan, turar joyli qo'ylar) kabi holatlarni ta'minlashni ko'rsatish mumkin. Ushbu chora-tadbirlar kompaniyaning faoliyatini muhofaza qilish va uning ishchi va mijozlarga yordam berishga intiladi bo'ladi.

Avtotransport vositalari doimo ko'payishi va ulardan ko'proq foydalanilishi natijasida, ekspluatatsion harajatlari oshib bormoqda. Bu harajatlarning bor-yo'g'i 12-15% ni texnik xizmat va ta'mirlash (TXK va JT) uchun sarflanadi. Shu bilan birga, yuk tashish tannarxi boshqa maxsulotlar (yonilg'i va moy maxsulotlari, shinalar, haydovchilar oyligi va hokazo) uchun ketadigan harajatlarning qiymatiga, TXK va T ni sifatiga hamda, muxandis-texnik xizmati (MTX)ning samarali ishlashiga uzviy bog'liqdir.

Avtotransport korxonalarida (ATK) texnik xizmatni yaxshi tashkil qilinmaganligi va ishlab chiqarishni boshqarish to'g'ri yo'lga qo'yilmaganligi sababli, hodimlarni 30% gacha va jihozlarni 40% gacha ish vaqti bekorga yo'qotiladi.

Bundan tashqari avtomobillar sonini oshishi atrof muhitni zaharli moddalar bilan ifloslanishini ko'paytirmoqda. Bu yerda ta'minlash va yondirish tizimlaridagi nosozliklar, yonish mahsulotlari tarkibidagi zaharli moddalarni qiymatini 2 - 7 martagacha oshib ketishga olib keladi. Hozirgi vaqtda halq xo'jaligining boshqa tarmoqlari kabi, avtotransport sohasida ham yaqin yillarda bajariladigan eng asosiy vazifalar belgilangan:

- avtotransport korxonalarini qaytadan tiklash va zamonaviy uskunalari bilan jihozlash;
- yonilg'i va boshqa ekspluatatsion materiallarini tejab sarflash;
- korxonalarda yangicha boshqarish usullarini tatbiq qilish;
- atrof muhitni muhofaza qilishni ta'minlovchi usullarni qo'llash va hokazolar.

Ehtiyot qismlar va agregatlarning buzilmasdan ishlashi avtomobillarning ishlash sharoitiga bog'liq bo'lib, ATK da ularning ishlash davrlarini hisobga olib boriladi.

Bu yig'ilgan ma'lumotni chuqur tahlil qilish asosida keyingi yilga kerakli ehtiyot qismlar va materiallarni hajmi rejalashtiriladi, demak bundan ko'rinadiki rejalashtirish asosida ilmiy isbotlangan raqamlar yotishi kerak. Bu qiyin va og'ir jarayondir. Chunki rejalashtirishda oldingi yilda sarflangan

materiallar va ehtiyot qismlarni hajmi hisobga olinishi bilan birga, omborlardagi bor moddiy qismlar e'tibordan chetda qolmasligi kerak.

Yonilg'i va moy mahsulotlariga ketadigan harajatlar yuk tashish tannarxini 25% dan ortiqrog'ini tashkil qiladi. Shuning uchun ham yonilg'ini tejab t sarflash, uning isrof bo'lishini kamaytirish ATK iqtisodiy ko'rsatgichlarini yaxshilashga olib keladi.

Yonilg'ini tejash usullari:

- Dvigatel konstruksiyalarini takomillashtirish;
- avtomobilni metall sig'imini kamaytirish;
- dizel yonilg'isi bilan ishlaydigan dvigatellarga o'tish.
- yonilg'ini boshqa turlari (YOBT) dan foydalanish

Transport kompaniyasining moddiy ta'minotini boshqarishda iqtisodiy maqsadlarning yopilishi, kompaniya mablag'larini qo'llash usullari va moddiy ta'minotning samarasizligiga oid strategiyalar yaratishda mutaxassislar bilan hamkorlikda ishlash juda muhimdir. Bu strategik hamkorlik, kompaniyaning moddiy resurslarini samarali va ishonchli boshqarishga yordam beradi.

Bu xususdagi mutaxassislar, kompaniyaning mablag'larini qo'llash usullari va moddiy ta'minotni rivojlantirish uchun kerakli texnikaviy va iqtisodiy bilimlarga ega bo'lishlari lozim. Ularning yordami bilan, kompaniya moliyaviy resurslarini maksimal foydalanish va samarali tartibga solish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Shuningdek, mutaxassislar kompaniyaning iqtisodiy maqsadlari bilan mos keladigan strategiyalarni belgilash va amalga oshirish uchun muhim rol o'ynaydi. Ularning analitik qobiliyatlaridan foydalanib, kompaniya uchun eng muhim moliyaviy qarorlarni qabul qilishda yordam berishi mumkin.

Bular bilan birga, mutaxassislar transport kompaniyasining moddiy ta'minotining samarasizligini oshirish uchun zarur bo'lgan texnikaviy va tadbir-harakatni belgilashda ham ko'maklashadi. Ularning so'zidan chiqqan mahsulotlarni sotib olish, iqtisodiy foydani oshirish uchun yangiliklarni amalga oshirish kabi chora-tadbirlarga asoslangan bo'lishi mumkin.

Bular bilan umuman olganda, mutaxassislar bilan hamkorlikda ishlash transport kompaniyasining moddiy ta'minotini samarasiz rivojlantirishda juda muhimdir. Bu xususdagi ko'maklashuv muvaffaqiyatli iqtisodiy nazoratni ta'minlaydi va kompaniya uchun yangiliklarni amalga oshirish imkoniyatini kengaytiradi.

Tahlil va natijalar.

Bularning har biriga e'tibor qaratib borish, moddiy ta'minotning boshqa yo'nalishlari bilan birgalikda transport kompaniyasining faoliyatini samaradorro etkazishi mumkin.

Kompniya moddiy ta'minotini boshqarishda taxlil va natijalar uchun quyidagi masalalar ko'rsatilishi mumkin:

Moddiy ta'minotni boshqarish uchun to'g'ri uslub va texnologiyalarni tanlash va qo'llash. Moddiy qimmatli narsalarni (mashina, avtomobil, turar joylar) to'g'ri saqlash va xizmat ko'rsatish. Xodimlarning xavfsizlik va ishga tushib bo'lmaslikni ta'minlash. Taomlar, ichimliklar va oziq-ovqat mahsulotlari sifatini ta'minlash uchun qo'llaniladigan moddalar bilan ishlash.

Moddiy ta'minotni boshqarishning muhim jarayonlari har bir transport kompaniyasi uchun farqli bo'ladi, lekin umuman olganda, moddiy ta'minotni boshqarishda taxlil va natijalar quyidagi yo'lga olib keladi:

Qimmatli narsalarni to'g'ri saqlash: Transport kompaniyasi uchun muhim bo'lgan narsalar mavjuddir - avtomobillar, yuk mashinalari, tovarlar. Bu narsalarning xavfsizligini ta'minlash va ularni to'g'ri saqlash muhimdir. Xodimlarning xavfsizligi: Transport kompaniyasining faoliyatida xodimlar dunyo bo'yicha harakatlarda ishlamoqdalar, shuning uchun ularning xavfsizligi muhimdir. Moddiy qimmatli narsalarni yaxshi saqlash: Kompniya moddiy qimmatli narsalarni yaxshi saqlashi lozimki, bu esa texnikasi sohasida chet eldagi texnologiyalardan foydalanish bilan amalga oshiriladi. Oziq-ovqat mahsulotlarining sifati: Agar transport kompaniyasi oziq-ovqat mahsulotlarini ham uzluksiz etkazib berayotgan bo'lsa, bu mahsulotlarning sifati ham muhimdir. Tozalik va havo sharoitining barqarorligi: Transport kompaniyasining faoliyat ko'rsatkichi bo'yicha takrorlanuvchi jarayonlarida havo sharoitining barqarorligi ham tushunarli holga keltirilishi zarur.

Xulosa va takliflar.

Xulosa qilib aytganda, har bir sohada bo'lgani kabi transport sohasida ham tartib va mas'uliyat bo'lishi ish sifatini yaxshilashga, ish unumini oshirishga va turli xil kamchiliklarni yuzaga kelishini oldini olishda muhim rol kasb etadi.

Transport kompaniyasining moddiy ta'minoti bo'yicha boshqarishda quyidagi xulosani amalga oshirishingiz mumkin:

1. Maqsadlar va maqsadlarni aniqlash: Moddiy ta'minotning boshqa sohalar bilan bog'liqligini tushunib, maqsadlarni aniqlash va ularga e'tibor qaratish.
2. To'g'ri resurslarni belgilash: Xaridorlarning talablari va moddiy ta'minotning zaruratlarini tushunish uchun to'g'ri resurslarni belgilash.

3. Xarajatlarni minimalizatsiya qilish: Moddiy ta'minotni sifatli va samarali xarajatlarga ta'minlash uchun ishlab chiqarish, omborlash, transport va distributsiya jarayonlarini mustahkamlash.
4. Ta'minotni monitoring qilish: Moddiy ta'minot jarayonlarini kuzatib borish, muammolar tezda hal qilinishi uchun monitoring qilish.
5. Risklarni boshqarish: Moddiy ta'minot jarayonlarida chet eldan muddatli yetkazib beruvchi yoki valyuta kurslaridagi o'zgarishlar kabi risklarga qadarli tushunarliroq bo'lish uchun risklarni tushunib chiqish va ularni boshqarib borish.
6. Hamkorlikni rivojlantirish: Xususan, yetkazib beruvchilar bilan hamkorlikni rivojlantirish va ularga ishonch hosil qilish orqali moddiy ta'minotning samaradorligini oshirishingiz mumkin.

Bu xulosa kompaniyangizning moddiy ta'minotning samaradorligini oshirishi va boshqarishi uchun yordam berishi mumkin bo'ladi. Transport korxonalarida ish jarayonida uzilishlar yuzaga kelmasligi uchun har bir xodim ishiga mas'uliyatli bo'lishi va ta'minot jarayoni vaqtida amalga oshirilishi lozim.

Bugunbi kunga kelib transport tarmog'iga bo'lgan talab oshganligini hisobga olgan holda, korxonadagi har bir jarayonga zamonaviy yondashuv bilan qarash va yuzaga kelgan muammolarni optimal usullar bilan xal etish transport korxonasi rivojida asosiy omillardan hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Raximov Raxmatullo Rafuiqjon o'g'li, & Solimuhammadov Jamshidbek Sohibjon o'g'li & Hoshimov O'tkirbek Hakimjon o'g'li. (2023). LOGISTIKA TIZIMING TRANSPORT TOSHQIL ETUVCHISI. TA'LIMDAGI ZAMONAVIY MUAMMOLAR VA ULARNING ILMIIY YECHLARI, 7 (7), 27– 33. <https://esiconf.com/index.php/mpe/article/view/546>
2. Raximov Raxmatullo Rafuiqjon o'g'li, & Solimuhammadov Jamshidbek Sohibjon o'g'li. (2023). TRANSPORTDA LOGISTIKA XARAJATLARINI VA TARIFLARNI SHAKLLANTIRISH. BUTUN DUNYO ILMIIY TADQIQOTLAR NAZARIYAS, 2 (2), 106- 114. <https://esiconf.com/index.php/TOSROWW/article/view/543>
3. Raximov, R., & Daminov, D. (2023). TRANSPORT VOSITALARI DETALLARI RESURSLARINI KOMPYUTERDA HISOBLASH. MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS, 2(2), 75-82.
4. Raximov, R. (2023). AVTOMOBILLARGA TEXNIK XIZMAT KO'RSATUVCHI USTAXONASINI JORIY ERISH AFZALIKLARI.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS, 1(1), 280- 290.

5. ўғли Раҳимов, Р. Р. (2022). ТАШИШДА ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИНГ СИФАТ КЎРСАТКИЧЛАРИНИ БАҲОЛАШ. O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI, 2(14), 656-663.
6. Rakhimov, R., & Saidahmedov, R. (2023, April). INTELLECTUAL DIAGNOSIS OF THE TECHNICAL STATE OF DIRECTIONAL TAXIS. In International Conference On Higher Education Teaching (Vol. 1, No. 1, pp. 80-85).
7. Rakhimov, R., & Saidahmedov, R. (2023). INTELLECTUAL DIAGNOSIS OF THE TECHNICAL STATE OF DIRECTIONAL TAXIS. International Conference On Higher Education Teaching, 1(1), 80–85. Retrieved from <https://aidlix.com/index.php/de/article/view/89>
8. ўғли Раҳимов, Р. Р. (2022). МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОЦЕССА ВЫБОРА ОПТИМАЛЬНОГО ТИПА ПОДВИЖНОГО СОСТАВА ДЛЯ ПЕРЕВОЗКИ МЕДИКАМЕНТОВ ПОТРЕБИТЕЛЮ. Journal of new century innovations, 18(5), 109-120